

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De potestate Ordinarij Collatoris in beneficiis conferendis. punct. 27

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

ex regulis Cancellarie vltia regulam mensium, quia hæc à iurisdictione Nuntij excluduntur.

17 Solum est dubium, an si beneficium vacet in mensibus ordinarij, præcipue si alternatiua gaudeat, possit à Nuntio prouideri. Gonzalez reg. 8. Cancellar. §. 2. proem. num. 55. credit non posse, quia existimat cum ordinariis in eorum mensibus non concurrere. At dicendum est cum ordinariis alternatiua non gaudentibus concurrere posse; quia eius facultas non apparet in hac parte limitata: & ita tenet Rota apud Crescenf. decis. 8. de Priviligijs. Anstaf. Germon. de indultis Cardinal. §. ac irritum. n. 42. Garcia 5. p. de benef. cap. 3. §. 1. n. 132. Verum si ordinariis alternatiua gaudeat, esto Garcia à n. 134. existimet non ob inde impedit Nuntium à prouisione faciendâ, probabilis credo impediri propter decretum irritans contentum in gratia alternatiua, annullans quamcunque prouisionem à quocunque, etiam à sede Apostolica, factam. Neque obstat Nuntio concessam esse facultatem apponendi in suis facultatibus, & concessionibus clausulam necessariam, & opportunam, ac in litteris Apostolicis concedi, & extendi solitam, qua derogetur cuilibet contrariæ dispositioni, vt inde inferatur posse alternatiua Episcoporum derogari: est enim hæc gratia alternatiua ita excellens, tum quia in fauorem residentia conceditur. Tum quia conceditur Episcopis cum decreto irritante quamlibet aliam dispositionem. Tum quia expostulat ad sui derogationem fieri illius mentionem expressam, vt merito præsumi non possit facultatem Nuntij extendi ad prædictam gratia derogationem.

18 Deinde dubitatur; an impetrans à Nuntio beneficium obligatus sit mensem vacationis exprime? Affirmat Garcia 5. p. de benef. cap. 1. num. 138. Mouetur, quia regula 8. Cancellarie præcipiens hæc expressionem in prouisione Apostolica, procedit in prouisione facta à Nuntio: ideo enim in prouisione Apostolica mens exprimitur, ne Pontifex ordinariis præiudicet: at hæc ratio enim videtur procedere in prouisione Nuntij. Ergo etiam respectu illius mensis est exprimens. Cæterum verius credo nullam esse huius expressionis obligationem, esto conueniens sit. Quia in facultate Nuntij hoc onus non imponitur, & licet impositum sit in prouisione Apostolica, non inde ad prouisionem Nuntij extendendum est. Non enim lex, & præcipue irritatoria, qualis est hæc, extendi debet ad casum non comprehensum ob similitudinem rationis. Adde neque esse eandem rationem: nam Pontifex prouidit potest ordinariis gaudentibus alternatiua, prouidendo beneficia in eorum mensibus. At Nuntius, vt nuper diximus, his ordinariis prouidit non potest. Item Nuntius, quia est in provincia, facilius cognoscit quo mensis contigit vacatio, quam Pontifex: habetur enim tanquam ordinarius, sed ordinario diximus non esse necessario faciendam mentionem mensis, in quo beneficium vacauit. Ergo neque comparatione Nuntij faciendâ est.

19 Denique aduertendum est, Nuntium, & à fortiori legatum à latere iurisdictionem voluntariam exercere posse à die quo vibem egressus est, & in eam rediit. Quia toto illo tempore legatus est, legationeque fungitur. argum. leg. vero. ff. de officio Proconsulis, vbi Proconsul, cui legatus comparatur, proconsularia insignia habet statim atque vibem egressus est, & in l. §. §. quasi, dicitur ab eo puncto habere iurisdictionem voluntariam, licet non contentiosam: Azor 2. part. insit. moral. lib. 5. c. 27. §. 6.

20 Ex quo fit posse illo tempore beneficia conferre; quia collatio beneficiorum iurisdictionis contentiosæ exercitium non requirit. An vero idem sit de confirmatione, & institutione, negat Azor 2. part. lib. 6. c. 25. quæst. 12. quia hæc fieri non possunt absque causæ cognitione: Instituent enim nominatos à patronis, vel confirmans electos à clericis obligatus est explorare mores, vitam, & literaturam illorum, quæ sine causæ cognitione fieri nullatenus possunt. Cæterum cum huiusmodi cognitio, & exploratio fieri possit absque iudiciali strepitu ad sui plenam informationem, nullo contradicente, non est in causa, quare institutio, & confirmatio non possit extra provinciam fieri. Adde informationem fieri posse in provincia; & institutionem, & confirmationem extra. Garcia alijs relictis loquens de Vicario Episcopi, §. p. c. 8. à n. 141.

PUNCTVM XXVII.

De potestate ordinarij collatoris in beneficiis conferendis.

- 1 Quis ordinarij collator nuncupetur.
- 2 Quæ beneficia conferre ordinarij collatores possint, potius ex consuetudine, quam ex iure desumitur.
- 3 Quod tempus ad præscriptionem requiratur.
- 4 Episcopi anse litteras expediant, & capitulum ostensus non comperit potestas beneficia prouidendi.
- 5 An Episcopus, cui datus est conditor, possit beneficia conferre? Subdistinguitur respondetur.
- 6 Prælati reputatus à populo, potestatem habet beneficia conferendi.

- 7 Limitatur doctrina in conferente priuato, & particulari, sed non approbatur.
- 8 Secundo limitatur in eo, qui titulum habet à legitimo superiore.
- 9 Reprobant plures hæc limitationem.
- 10 Quid sentiendum sit.
- 11 Limitatur tertio, vt non procedat in habente beneficium reservatum, cui est annexa potestas beneficia conferendi. Sed non approbatur limitatio.
- 12 Quarto limitatur in eo, qui ipso iure priuatus est beneficia conferre ob delictum. At hoc intelligitur facta declaratione.
- 13 Quinto limitatur, vt non procedat in eo, in cuius electione substantialis defectus commissus est. Sed non approbatur.

Tria sunt in hoc puncto explicanda; qui sint ordinarj collatores: quæ beneficia conferre possint: & quando competens hæc potestas.

1 Dicendum ergo est ordinarij collatorem esse, qui iure proprio beneficia conferat, tamen iurisdictionem non habet à colligitur ex cap. ordinarij, de officio ordinarij. in 6. & ex c. si quis, de concess. præbenda. in 6. glossa verbo ordinarij, in clm. 1. et hinc pendente. Neque enim ad collationem requiritur iurisdictionis potestas. Inter ordinarij collatores primum locum obtinet Episcopus in sua diocesi. Huius enim est iure communi, & ratione Episcopatus concessa est potestas beneficia suæ diocesis conferendi. c. omnes basilicæ, nullus omnino. 26. quæst. 7. c. conuentus, de officio ordinarij, cap. ex frequentibus, de insit. & pluribus ex Azor Gonzalez ad ref. 8. Cancellar. §. 1. proem. n. 21. & 22. §. §. 11. n. 38. & gloss. 21. n. 3. Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 51. & cap. 4. n. 1. & 2. August. Barbosa 3. par. de potest. Episcopi, §. 17. n. 1. hinc veto collatores, quales sunt Abbates, & Priores, cap. c. 1. de insit. & c. m. 1. de supplenda neglig. prælat. & canonico collegum, cap. propositus, de concess. præbenda. in 6. ex consuetudine, præscriptione, aut privilegio, potius quam à iure, conferendi potestatem habent, vt bene notauit Azor 2. insit. moral. lib. 6. c. 25. quæst. 8.

2 Quæ beneficia conferre ordinarij collatores possint, potius ex consuetudine, quam ex iure delendum est: si cuius ius commune spectetur, communior sententia affirmat dignitates, canonicatus, & præbendas Ecclesiæ Cathedralis, maxime si ex bonis communibus erectæ sunt, ad Episcopum, & capitulum simul pertinere, ita vt Episcopus æqualem vocem cum capitulo habeat: cap. cum Ecclesiæ Vulterrana. in fin. de electione, cap. postulatibus, de concess. præbenda. cap. 1. Ne sede vacante, lib. 6. & pluribus ex Azor Gonzalez ad reg. 8. Cancell. §. 1. n. 36. Garcia 5. p. de benef. cap. 4. num. 17. insit. n. 1. Azor 2. p. insit. moral. lib. 6. cap. 25. quæst. 9. reliqua vero beneficia inferiora in ipsi Ecclesiis Cathedralibus consistunt, vt portiones, & dimidiæ portiones, si sunt de gremio capituli ex aliqua consuetudine, iure speciali, saltem quoad mensuram communem participationem, eodem modo ad simul tantum Episcopi, & capituli prouisionem pertinent. At si fuerit extra eum capitulo, & ab ipso Episcopo absque capituli consensu, vel capitulo prouideri possunt. Garc. cap. 4. num. 257. Gonzal. supra à num. 38. Azor. supra. Quod à fortiori in capellanis ibidem existentibus dicendum est: & docent supradicti doctores. Si vero de præbendis Ecclesiæ collegiatarum loquamur, eorum electio capitulo Ecclesiæ collegiatarum, & eius prælato immediario, si habeat, competit, confirmatio autem Episcopo. Gonzal. plures referens n. 47. Garcia num. 64. & seqq. Azor. supra. Alias totius diocesis beneficia solus Episcopus prouidere libere poterit. Azor, Garcia, Gonzal. supra.

3 Hæc procedunt spectato iure communi. At ex consuetudine, seu præscriptione aliud sæpè obseruatur. Nam capitulum sine Episcopo prouidit præbendas solet. cap. ex parte, de capitulis præbenda. Econtra Episcopus sine capitulo, cap. ex frequentibus, de institutionibus, & tradit Gloss. cap. Cumanus, verbo consuetudine, de electione, per texum, ibi, & cap. cum Ecclesiæ surina, verbo temporis, de concess. præbenda. Gonzal. gl. 45. n. 71. pluribusque Rote decisionibus comprobatur.

Difficultas autem est, quod tempus ad hanc præscriptionem ius commune derogationem requiritur. Et breuiter dicendum existimo, requiri immemorabile tempus sine titulo, & quadragenarium cum titulo, si Episcopus à prouisione beneficiorum excludendus sit, cap. 1. de præscriptione, in 6. & tradit cum Abbate in cap. cum Ecclesiæ Vulterrana in 6. de electione. Gual. de benef. cap. 4. num. 90. Nam cum Episcopus de iure fundatum habeat suam intentionem prouidendi omnia beneficia suæ diocesis, si ab hac possessione excludatur, immemorabile tempus sine titulo, & quadragenarium cum titulo requiri debet. Alia bona fides, quæ in præscriptione requiritur, præsumi non potest. Verum si præscriptio fit in fauorem Episcopi, vt possit potestatem ab ipso capitulo, vel consilio capituli prouidete; credo decem annos sufficere ad præscribendum, quia hinc præscriptio ius clarum, & certum non refert. Et ex alia parte est præscriptio cum iure præteritis, tum inter personas Ecclesiasticas, tum in fauorem dignitatis Episcopalis.

DE
CAST
PAL
TO
II

4. Quoad tertium attinet, quando competat episcopis potestas beneficia conferendi, est prima difficultas, an competat eis facta electione, & confirmatione ante adeptam possessionem, vel necessario possessio requiratur. Quia in re dicendum est non posse episcopum electum, & confirmatum beneficia conferre, neque vlam in suo episcopatu administrationem habere abique literis Apostolicis expeditis, & ostensis capitulicis expresse deciditur in *extravag. in iuncta, de electione*. Ibi Praesenti perpetuo vultura constitutione sancimus, ut qui apud Apostolicam sedem promouentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commissas eis ecclesias absque Apostolica sedis literis huiusmodi eorum promotionum, consecrationum, seu benedictionum continentibus accedere, vel bonorum ecclesiasticorum administrationem accipere non praesumant, nullique eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, aut eis pareant, vel intendant. Et ratio est clara, quia capitulum, cui iure conuenit deservire episcopo episcopatus administratio abstinere ab ea administratione non tenetur; quin sibi constet episcopum electum, & confirmatum esse; renetur ergo episcopus hanc electionem, & confirmationem capitulo ostendere, vt desistat, quod nulla alia via clarior efficitur, quam literarum Apostolicarum ostensione.

Hinc peterebatur consuetudo, vt non possit episcopus ante captam possessionem beneficia conferre, neque vlam in episcopatu administrationem habere: quia cum ostensione literarum facile possessio coniungi poterat, & sic de facto semper coniuncta est: sic Azevedo in *curia Pisana*, lib. 1, cap. 13, & num. 12. Ygola de officio episcopi, cap. 50 §. 15 n. 3. Azor. 2. part. in *instr. mor.* lib. 1, cap. 29, 9. & lib. 6, cap. 2, 5, 9, 11. Garc. 5 p. de benef. cap. 4, num. 25 & segg.

Secunda difficultas est, an episcopus, cui datus est coadiutor, habeat potestatem beneficia conferendi? Ob duplicem causam coadiutor episcopo assignari potest, vel ob senectutem, imbecillitatem, nimiamve occupationem, vel ob amentiam. Si ob amentiam designetur coadiutor, habet potestatem conferendi beneficia, & episcopus illa caret. Non enim illam habere potest, cum non sit sui compos: conceditur tamen coadiutori, quia ei conceditur administratio episcopatus ab episcopo independenti. Parisius de *resignat. benef.* lib. 7, quest. 20. à num. 15. Azor. 2. part. in *instr. moral.* lib. 6, cap. 25, quest. 15. Garcia 5 p. de benef. cap. 4, n. 270. Si autem coadiutor episcopo sanæ mentis designatus sit, episcopus retinet potestatem beneficia conferendi, illaque caret coadiutor. Quia ex coadiutoris designatione amittit illam episcopus non potest, cum non detur coadiutori, nisi ad ea quæ ipse coadiutoris præstare per se non possit: & fauet regula iuris. Id quod nostrum est, sine facto, & consensu nostro tacito, vel expresse aufertur non debet. de *Regul. iuris* in 6, sic Azor. 2. part. lib. 6, cap. 25, quest. 15. Petr. Gregor. de benef. cap. 39, num. 20. Nauar. *conf.* 3. de clerico *egret.* num. 4. Garcia de benef. 5 p. cap. 4, num. 265. & segg.

Adgerto tamen, si coadiutor datus sit episcopo ob malam beneficiarum provisionem, non possit episcopus abique consensu, & consilio coadiutoris beneficia providere. Quia hoc necessarium est, vt tanto malo præcaueatur. Oldradus *conf.* 44. Garcia n. 273. & colligitur manifestè in *cap. venerabili. de officio deleg.* vbi annullatur alienatio bonorum facta ab episcopo sine consensu coadiutoris, qui ei ob dilapidationem bonorum assignatus erat.

6. Tertia difficultas est, de prælato putatiuo, qui verè prælatus non est, atamen sic reputatur, an inquam habeat potestatem beneficia conferendi?

Resolutio huius difficultatis pendet ex illa celebri questione, an error populi concedat iurisdictionem aliis non habenti? Et polito à iure concedi ob vilitatem publicam, *argum. leg. Barbarus. Philippus. ff. de officio pratoris. cui cononat. lex. 2. ff. de senectute. & interloc. omib. & lex 4 tit. 4. p. 3. & lex 8. tit. 9. lib. 3. compilar.* & ex iure canonico *textus in cap. infamis. 3. g. 7. & multis allegatis docent Garc. 5 p. de benef. 4. n. 277. Thom. Sanchez lib. 3. de matr. disp. 22. n. 1. Lessius de iustit. cap. 19. dub. 8. n. 65. Basil. de Leon. lib. 5. de matrim. cap. 19. n. 3.* Dicendum est prælatum sic à populo reputatum potestatem habere beneficia conferendi. Nam hæc potestas non ex iure diuino, sed ex iure postiuo ortum habet. Potest ergo ius inhabilitatem conferentis suppleere, & firmam collationem facere, ne grauia inconuenientia sequantur, sic supradicti doctores non solum generaliter, sed specialiter de collatione loquentes.

Dixi reputatum à populo, vt indicant errorem conferentis, vel cuiusvis alterius singularis insufficientem esse, vt ius iurisdictionem concedat aliis non habenti. Quia hæc ius concedit ob vilitatem publicam, ne scilicet populus errans detrimentum patiat, vt rescindatur, & annullentur gesta à suo prælato, quod in vno vel altero errante procedere non potest, & colligitur satis ex *suprad. leg. Barbarus. ibi, quando ius latuit*, indicans populum latere debere defectum, & ex *cap. infamis. ibi, si seruus dum putaretur liber, scilicet à populo, & ex leg. 4. ibi: talis error esse facit aliquid in publico committente*. & notauit Sanchez d. *disputat. 22. num. 6. 7. & 8. Basil. num. 4.*

7. Supradicta tamen doctrina limitatur primo, vt non procedat

in conferente priuato, & singulari, quales sunt canonici de capitulo, & scholares suffragia ferentes in cathedris, & aliis huiusmodi. His enim error communis non prodest. Quia cessat ratio vilitatis publicæ, quæ tenetur in iis, quibus ratione officij competit potestas beneficij conferendi: sic *Garc. 5 p. de benef. cap. 4. num. 314.* vbi plures refert. Sed hæc limitatio nequam probanda est. Nam esto conferens persona priuata sit, & ex speciali delegatione constet: at conferit nomine ecclesiæ, & in fauorem publicum: publicus enim fauor tenetur in eo quod beneficij collatio firma persistat. Item testis inhabilis, reputatus tamen habilis, si inducatur in testamento, non vitiat dispositionem §. sed aliquis. *instit. de testam. & leg. 1. Cod. eodem. ibi. Testes serui, an liberi fuerint non tractari oportet, cum eo tempore quo testamentum signabatur omnium consensu liberorum loco habiti sunt.* sed testis non est persona publica, sed priuata. Ergo licet conferens persona priuata sit, valebit eius collatio, præcipue cum in ratione conferentis non vt priuatus, sed vt publicus ecclesiæ miniter se gerat: & ita tenet loquens generaliter Thom. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 22. n. 16. Basil. lib. 5. cap. 11. n. 11.

8. Secundo limitatur, vt procedat in eo, qui titulum habet à legitimo superiore collatum, esto inualidus sit ob occultum impedimentum: sic Thom. Sanchez *dicta disp. 22. sub num. 4. 9.* vbi contrarium reputat improbabile. Lessius *cap. 2. dub. 8. num. 65.* Garcia 5 p. de benef. cap. 4. n. 281. & segg. & alij innumeri apud ipsos, fundamentum sumitur ex textibus in quibus fundatur hæc potestas: omnes enim indicant hunc titulum esse requisitum. Nam in *leg. Barbarus*, vt satis significaret illum seruum à populo Romano habuisse titulum, dicitur, & verum puto nihil eorum reprobat: hoc enim humanius est, cum populus Romanus etiam seruo potuisset decernere hanc potestatem. Idem colligitur ex *textu in cap. infamis. 3. g. 7.* ibi si seruus dum putaretur liber ex delegatione sententiam daret. Concurrit ergo non solum error populi, sed titulus delegationis, vt ius iurisdictionem concedat aliis non habenti.

9. Hanc limitationem aliqui reprobant prout refert Tiraquel. *post leges commub. gloss. 8. n. 153.* Thom. Sanch. *supra num. 48.* & expresse eam reprobat Morla in *emporio iuris. tit. 11. q. 2. Basil. Legion. lib. 3. de matr. cap. 20. n. 2.* & consensit Genouil. in *praxi. cap. 6. v. in annotat.* Moquentur quia præscriptio iurisdictionis acquiritur, *cap. duo simul. de officio ordinar. & ibi Panormit. n. 2. cum coniungat. de prescriptionib. & ibi Gloss. & Panormit. n. 5. & 6.* Sed ad præscriptionem non semper titulus requiritur, sed tempore, & antiquitate obtinetur. Ergo optime poterit obtineri iurisdictionem abique superioris titulo. Secundo consuetudine iurisdictionis comparatur, *cap. cum coniungat. de foro compet. cap. Romana. de officio ordinar. in 6. & cap. Romana. de sentent. excommunicat. eodem lib. Tertio ex sola quasi possessione ius præsentandi, & eligendi obtinetur *cap. querelam. vers. nos igitur. & cap. consuetudinibus. de iure patron.* Quarto, quia eadem fere inconuenientia sequuntur ex eo quod carens titulo legitimi superioris iurisdictionem non habeat stante communi errore, ac sequuntur ex eo, quod illam non habeat, qui habet titulum superioris legitimi, si quidem eodem modo populus decipitur. Sed ne populus detrimentum patiat, ex putatiuo superiore titulum habente, concedit ius potestatem. Ergo etiam debet eam concedere putatiuo superiori carenti titulo. Quintum sumitur ex *Athen. de rebellion. nouella 44. cap. 1.* vbi instrumenta facta à rebellionis officium amittente ob delictum valida sunt stante communi errore. Item valida sunt instrumenta facta à delegato, licet ipsi notatio deleganti interdicta esset delegatio. Sed cum alicui interdicta est potestas delegandi, delegatio non subsistit, & delegatus non habet titulum à legitimo superiore. Ergo abique hoc titulo dari potest iurisdictionem. Hoc argumentum, quod est Thom. Sanch. collegi Basilius, ita ipse magni facit vt audeat dicere Thom. Sanch. illius vim non perceperit. Nam cum in supradicta Nouella interdictum sit rebellionis delegare; & ita interdictum, vt omnino priuatus sit potestate delegandi, eius delegatio nullius est momenti, sed de ea idem est iudicium faciendum, ac si intrusus delegaret. Ergo delegatus titulo caret legitimi superioris: si quidem delegans quoad delegationem reputatur ac quidam alius de populo. Deinde carpit Thom. Sanch. in consequentiæ eo quod dixerit *disp. illa 22. n. 51.* superiore delegante, casu quo verè delegare non posset, gesta per delegatum, non obstante communi errore, esse inualide, eo quod deficiat titulus collatus ab habente potestatem, & in n. 52. respondens ad confirmationem, subinixerit delegatum à rebellionis, cui instrumentorum delegatio interdicta est, habuisse veram auctoritatem, validamque esse delegationem. Sed immerito Basil. doctissimum Sanch. carpit, & inconsequentiæ arguit: debebat enim prius probare, quod ipse supponit ex textu satis constare, ita esse rebellionis interdictam delegationem, vt & potestate delegandi priuatus sit, cum tamen ex textu hæc rigida priuatio non colligatur, sed solum prohibitio. Deinde debet aduertere quod subiungit, disparatem esse rationem notarij, & aliorum iudicum. Nam notarius iurisdictionem non habet, sed testis est iure approbatus, ideo titulus in eo non requiritur, locus in aliis officiis iurisdictionem habentibus.*

10 Ego vero distinguendam cenſeo de conferente beneficia ratione officij publii qui iurisdictionem habentis, vel de conferente beneficia ob aliquod officium ſpeciale ſibi competens. Conferens namque beneficia ratione officij publici iurisdictionem habentis, debet titulum a legitimo ſuperiore collatum habere, ut ius ei iurisdictionem concedat. Tum quia de iis iudicibus, & prelatiſ iurisdictionem habentibus loquuntur *textus in leg. Barbarius, & cap. infamis*. Tum quia pro hac parte eſt communis omnium conſenſus, non, vel altero excepto. At vero conferens ob aliquam prerogativam ſpecielem fundationis, privilegij, preſcriptionis, aut conſuetudinis, non indiget titulo ad hanc poteſtatem, ſed ex ſola quaſi poſſeſſione obtinetur, ut ſatis probatur ex *ſuprad. c. quereſam. de elect. c. conſultationibus, de iure patron.*

Neque aduſus hanc doctrinam procedunt rationes, quibus ſupradicta limitatio reprobat. Fateor namque preſcriptione, & conſuetudine iurisdictionem acquiri; at inde non inferitur titulum non requiri, quia preſcriptio, & conſuetudo legitima titulus eſt a iure approbatus. Item conducat, quae tradit Garcia, *5. p. de benef. cap. 4. n. 298. & textus in cap. quereſam, & c. conſultationibus*, probant noſtram doctrinam. Quatum argumentum eſt probet eadem inconuenientia ſequi, ex eo quod carens titulo careat iurisdictione; ac ſequuntur ex eo quod habens titulum inuadit illa careat. At cum in iure non inueniatur fundamentum ad concedendam iurisdictionem careat titulo, ac illum habenti; ea de cauſa concedenda non eſt. Adde non ſequi eadem inconuenientia, cum in habente titulum facilis poſſit populus decipi, quam in carente illo. Quinto argumento iam ſatisfactum eſt, admittimus namque in notario, ſicut in teſte, ſufficere quaſi poſſeſſionem abſque titulo, ob ea quae diximus *n. preceſſoribus; & de teſte probat lex. l. c. de teſtam.* ſecus in aliis iudicibus iurisdictionem habentibus.

11 Tertio limitatur, ut non procedat in habente dignitatem, & beneficium reſeruatam, cui eſt annexa poteſtas beneficia conferendi: hic enim quia intruſus eſt, & caret titulo, videtur etiam hac poteſtate carere, & praeterea cum reſeruatio ob decretum iniuncta ſignificat titulum, & poſſeſſionem, & ea quae ex iis ſequuntur inſpicere debet. Adde collationem beneficij eſſe quandam donationem, & gratiam, cap. fin. de officio Vicarij, in 6. ex cuius nullitate non ſequuntur ea inconuenientia, quae ſequuntur ex nullitate ſententiarum perſonarum ad materiam iniuncta: ſic alios referens limitat Garcia, *5. p. de benef. c. 4. n. 278. & c. 5. n. 21. Gonzal. gl. 15. §. 1. n. 95. & gl. 3. n. 28. & gl. 45. §. 2. n. 44.* Ceterum mihi haec limitatio non probatur. Fateor namque intruſum in dignitatem, & beneficium reſeruatam carere titulo, & poſſeſſione legitima, eſſeque priuatum a iure beneficiorum collatione. At credo ob vilitatem publicam ex equitate illi hanc poteſtatem concedi, ſicut conceditur ad omnes alios actus non ſolum iniuncta, ſed etiam gratia, ut tradit abſque vlla diſtinctione reliqui doctores. Nam licet intulo negentur omnes fructus beneficij cedentes in vilitatem beneficiati, at non debent negari fructus beneficij in vilitatem communem cedentes, quales ſunt electio, collatio, praſentatioque beneficiorum. Adde collationem beneficiorum, gratiam, & liberalitatem eſſe reſpectu illius, cui beneficia conceduntur, non in ſe: nam ut bene dicit *Gloſſ. in ſuprad. c. fin. verbo littera, datio beneficiorum libera eſt in cui dando, ſed non in dando.*

12 Quarto limitatur, ut non procedat in eo, qui ipſo iure priuatus eſt poteſtate conferendi: qualis eſt haereticus, & excommunicatus, aut ſuſpenſus. Sed hoc intelligendum eſt, quando ſic eſt per ſententiam declaratus: nam interim quod quis declaratus non eſt, valent geſta per ipſum, ut latius tractat *de legib. & de fide*, diximus: quia quoad exercitium poteſtate non priuatur. Ex quo ſit falſum eſſe, quod docet Garcia, *5. p. de benef. c. 4. n. 324.* nempe collationem factam ab excommunicato occulto nullam eſſe, quia in hac collatione (inquit) cum ſit quaedam gratia, & donatio, procedit conferens ex officio & non ad inſtantiam partis, ac proinde nulla gratia, aut fauor ei competit, ex *extrauag. ad eniſtandam ſcandalum*. Hoc inquam falſum eſt: nam eſto concedamus conferentem beneficia ex officio procederet: neceſſario affirmandum eſt obligatum eſſe illud officium exercere, dum in poſſeſſione conferendi beneficia perſiſtit, valeatque collationem, non tam eſſe fauorem conferentis, quam illorum, quibus beneficia conferuntur. Adde neminem poteſtate habita priuari ob delictum vllum, quin ſententia declaratoria criminis accedat.

13 Quinto limitatur, ut non procedat in eo, in cuius electione ſubſtantialis defectus formae commiſſus eſt, quia tunc de ſic titulus: ſic Thom. ſanch. *diſt. diſp. 22. n. 53.* Subdit tamen hoc eſſe intelligendum, dummodo non adſit legitima ſuperioris confirmatio: quia haec coloratum titulum praebet. Haec tamen limitatio mihi non probatur. Nam quoties inhabilis ad officium, & beneficium eligitur, ſubſtantialis defectus in electione committitur, & tamen hic defectus ſufficiens non eſt impedire iurisdictionem, & conſtat ex *leg. Barbarius, & ex dicto cap. infamis*, & tradit ipſe *Sanch. n. 19. & Baſil. c. 19. n. 13.* Ergo ſubſtantialis defectus formae non impedit iurisdictionem. Item parochus obtinens ſimoniacae beneficium, vel per ſubreptionem a Romano Pontifice, vel non ſeruata forma Trident. & conſtitutionis

Pij. V. nullam iurisdictionem haberet, quod certe duriffimum eſt, & contra praxim receptam. Quapropter affirmandum eſt ſolum titulum coloratum ſufficere, tamſi in commiſſione ſubſtantialis defectus commiſſus ſit, eo quod perſona inhabilis ſit electa, vel forma electionis ſeruata non ſit, & ita, ut probabile, defendit Garcia *5. p. de benef. c. 4. n. 293.*

PUNCTVM XXVIII.

An ratione poſſeſſionis ius conferendi, eligendi, vel praſentandi prelatiſ competere poſſit? Et quid dicendum ratione ſequeſtri?

- 1 Poſſidens bona fide licite & valide beneficia prouidet. Et quando haec praſumatur.
- 2 Si conſtet non habere verum titulum non eſt remouendus inſtitutus: ſi inſtitutus eſt, anſequam id caſſet, imo etiam ſi electus, vel praſentatus ſolum fuerit.
- 3 Quid ſi ante praſentationem, electionem, ſeu beneficij prouiſionem mouetur. ſis inter praſentatores, electores, ſeu prouiſores: Sub diſtinctione reſpondetur.
- 4 Sententia data contra prouiſores beneficiorum neque prodiſt, neque nocet prouiſis.
- 5 Sequeſter, an beneficia prouidere poſſit. Proprietur triplex ſententia, & verita affirmans ſequeſtrum nullum, eſt eſt auctoria beneficiorum prouiſio, poſſe beneficia prouidere, ut probabiliter eligatur.
- 6 Fit ſatis oppoſitiſ rationibus.
- 7 Sequeſter, cui beneficiorum prouiſio competere poſſit, debet eſſe clericus.
- 8 Conduitor non videtur poſſe beneficia prouidere.

1 Certa eſt reſolutio licite & valide beneficia conſeſſe poſſe prelatum, qui eſt in poſſeſſione iuris conferendi, eligendi, vel peſſ. mandandi: habetur expreſſe *cap. cum olim, cap. cum in eccleſia Sacerdota de cauſa poſſeſſ. & proprie. & tradit Gloſſ. ibi: & doctores omnes, ut reſtat Gonzal. gl. 45. §. 2. n. 4. Garcia 5. p. de benef. c. 5. n. 1. & diximus ſupra hac diſp. par. 3. ca. moti rationes, quia eſt fructus debitus poſſeſſori: debet autem in poſſeſſione habere bonam ſidem, reg. poſſeſſor. de Reg. iuru. in 6. cap. fin. de praſcriptione, Couar. reg. poſſeſſor. 2. p. §. 6. n. 1. Lamb. de iure patron. lib. 2. p. 1. q. 3. ar. 10. num. 3. Haec bona fides praſumitur, quoties iuſto titulo, probabilibus rationibus, ac Garcia num. 87. poſſeſſione acquiſita ſit, ut alii allegatis docet Garcia num. 87. Acquiritur tamen, ſi acquiſitum ſit caſtum, villa, dignitas, beneficium, cui eſt annexum ius praſentandi, eligendi, vel conferendi, quia acquiſito principali, & accessoria acquiruntur, ſic Nauarrus *conſ. 2. de iure patron.* Garcia 5. p. de benef. c. 5. n. 5. & ſeqq. Secundo acquiritur, ſi haeres ſis deſuncti quem conſtat in poſſeſſione fuiſſe conferendi; quia iura deſuncti tranſiunt in haeredem, etiam abſque noua apprehenſione, ſeu exercitio. *Gut. conſ. 3. n. 2. Garcia n. 37. & colligitur ex l. cum heredes. ff. de acquir. poſſeſſ. Tertio acquiritur ex vnicio actu collationis, electionis, vel praſentationis ad effectum perducto, ita ut praſentatus ex vi illius fuerit inſtitutus, electus fuerit confirmatus & is, cui beneficium eſt collatum, poſſeſſionem acceperit, fruſtulaque perreperit. Cou. praſ. cap. 14. p. 2. Gonzal. n. 37. Garcia n. 67. & 99. & ſeqq. Quod ſi poſſeſſio conferendi alius contraria eſt actus ex quibus intelligitur acquiſitio, debent eſſe cum ſcientia, & quentia illorum, quibus prauidetur, ut clare probat *lex. 2. de ſeruitutibus, & aqua & multis allegatis docent Garcia 5. p. de benef. c. 5. n. 109. Gonzal. gloſſ. 45. §. 2. n. 32.***

2 Sed quid ſi conſtet hunc prelatum, qui eſt in poſſeſſione iuris conferendi, non habere verum ius, ſed penes alium proprietatem exiſtere, remouendus ne eſt a praſentatione, electione, collatione ſi qui fuit a poſſidente electus, praſentatus, vel inſtitutus: Quia in te cerum eſt inſtitutio, confirmatio, vel collatio facta eſt, anſequam declarare proprietatem ad alium pertinere, nequaquam remoueri poſſet, quia ex inſtitutione confirmatione, vel collatione ius perpetuum in beneficio acquiruntur, ſi tibi abſenti. de praſ. in 6. & notant Garcia 5. p. de benef. c. 5. n. 57. & c. 6. n. 31.

At ſi declaratio facta eſt poſt praſentationem, vel electionem factam, ante inſtitutionem, confirmationem, vel collationem, communis ſententia tenet caſſandam eſſe praſentationem, vel electionem, neque inſtitutionem, confirmationemve ſequi poſſe. Abbas in *c. conſultationibus. de iure patron. n. 9. Lambert. de iure patron. 1. p. lib. 2. q. 2. ar. 6. Ioan. Gut. conſ. 4. in fine. & alij reſoluit a Garcia c. 5. n. 45. & a Cou. praſ. c. 14. n. 2. in fi. eo quod electio, vel praſentatio facta ab eo, qui tempore praſentationis, vel electionis eſt in poſſeſſione praſentandi, vel eligendi, valida eſt & ius electo, vel praſentato conſert, non igitur ex ſubſequenti ſententia inſirmari debet. Neque obſtat, fructus extantes reſtituendos eſſe proprietario, qui vincit poſſeſſorem. Quia reſpondeo, poſſe factam electionem, vel praſentationem iam non extare hos fructus penes poſſeſſorem, ſed reſpectu illius eſſe conſumptos. Neque item obſtat proprietatem abſorbere poſſeſſorem.*

DE
SACRA
PALATII

4. Quoad tertium attinet, quando competat episcopis potestas beneficia conferendi, est prima difficultas, an competat eis facta electione, & confirmatione ante adeptam possessionem, vel necessario possessio requiratur. Quia in re dicendum est non posse episcopum electum, & confirmatum beneficia conferre, neque vllam in suo episcopatu administrationem habere abique literis Apostolicis expeditis, & ostensis capitulicis expresse deciditur in *extravag. in iuncta, de electione*. ibi *Præsentis perpetuo vultura constitutione sancimus, ut qui apud Apostolicam sedem promouentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commissas eis ecclesias absque Apostolica sedis literis huiusmodi eorum promotionum, consecrationum, seu benedictionum continentibus accedere, vel bonorum ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumant, nullique eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, aut eis pareant, vel intendant.* Et ratio est clara, quia capitulum, cui iure conuenit deservire episcopo episcopatus administratio abstinere ab ea administratione non tenetur; quin sibi constet episcopum electum, & confirmatum esse; renetur ergo episcopus hanc electionem, & confirmationem capitulo ostendere, vt desistat, quod nulla alia via clarior efficitur, quam literarum Apostolicarum ostensione.

Hinc peterebatur consuetudo, vt non possit episcopus ante captam possessionem beneficia conferre, neque vllam in episcopatu administrationem habere: quia cum ostensione literarum facile possessio coniungi poterat, & sic de facto semper coniuncta est: sic *Azuedo in curia Pisana, lib. 1, cap. 13, à num. 12. Ygola de officio episcopi, cap. 50 §. 15 n. 3. Azor. 2. part. instit. mor. lib. 1, cap. 29, 9. & lib. 6, cap. 2, 5, 9, 11. Garc. 5. p. de benef. cap. 4, num. 258 & segg.*

Secunda difficultas est, an episcopus, cui datus est coadiutor, habeat potestatem beneficia conferendi? Ob duplicem causam coadiutor episcopo assignari potest, vel ob senectutem, imbecillitatem, nimiamve occupationem, vel ob amentiam. Si ob amentiam designetur coadiutor, habet potestatem conferendi beneficia, & episcopus illa caret. Non enim illam habere potest, cum non sit sui compos: conceditur tamen coadiutori, quia ei conceditur administratio episcopatus ab episcopo independentis. *Parisius de resignat. benef. lib. 7, quest. 20. à num. 15. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 6, cap. 25, quest. 15. Garcia 5. p. de benef. cap. 4, n. 270.* Si autem coadiutor episcopo sanæ mentis designatus sit, episcopus retinet potestatem beneficia conferendi, illaque caret coadiutor. Quia ex coadiutoris designatione amittit illam episcopus non potest, cum non detur coadiutor, nisi ad ea quæ ipse coadiutoris præstare per se non possit: & fauet regula iuris. Id quod nostrum est, sine facto, & consensu nostro tacito, vel expresse aufertur non debet. *Regul. iuris in 6, sic Azor. 2. part. lib. 6, cap. 25, quest. 15. Petr. Gregor. de benef. cap. 39, num. 20. Nauar. cons. 3, de clerico egeret. num. 4. Garcia de benef. 5. p. cap. 4, num. 265. & segg.*

Adgerto tamen, si coadiutor datus sit episcopo ob malam beneficiarum prouisionem, non possit episcopus abique consensu, & consilio coadiutoris beneficia providere. Quia hoc necessarium est, vt tanto malo præcaueatur. *Oldradus cons. 44. Garcia n. 273. & colligitur manifestè in cap. venerabili. de officio deleg. vbi annullatur alienatio bonorum facta ab episcopo sine consensu coadiutoris, qui ei ob dilapidationem bonorum assignatus erat.*

6. Tertia difficultas est, de prælato putatiuo, qui verè prælatus non est, atamen sic reputatur, an inquam habeat potestatem beneficia conferendi?

Resolutio huius difficultatis pendet ex illa celebri questione, an error populi concedat iurisdictionem aliis non habenti? Et polito à iure concedi ob vilitatem publicam, *argum. leg. Barbarus, Philippus, ff. de officio pratoris, cui cononat. lex. 2. ff. de senectute, & interloc. omib. & lex 4 tit. 4. p. 3. & lex 8. tit. 9. lib. 3. compilat. & ex iure canonico textus in cap. infamis. 3. g. 7. & multis allegatis docent Garc. 5. p. de benef. 4. n. 277. Thom. Sanchez lib. 3. de matr. disp. 22, n. 1. Lessius de iustit. cap. 19, dub. 8, n. 65. Basil. de Leon. lib. 5. de matrim. cap. 19, n. 3.* Dicendum est prælatum sic à populo reputatum potestatem habere beneficia conferendi. Nam hæc potestas non ex iure diuino, sed ex iure postiuo ortum habet. Potest ergo ius inhabilitatem conferentis suppleere, & firmam collationem facere, ne grauia inconuenientia sequantur, sic supradicti doctores non solum generaliter, sed specialiter de collatione loquentes.

*Dixi reputatum à populo, vt indicant errorem conferentis, vel cuiusvis alterius singularis insufficientem esse, vt ius iurisdictionem concedat aliis non habenti. Quia hæc ius concedit ob vilitatem publicam, ne scilicet populus errans detrimentum patiat, vt rescindatur, & annullentur gesta à suo prælato, quod in vno vel altero errante procedere non potest, & colligitur satis ex *suprad. leg. Barbarus, ibi, quando ius latuit, indicans populum latere debet defectum, & ex cap. infamis, ibi, si seruus dum putaretur liber, scilicet à populo, & ex leg. 4. ibi: talis error esse facit aliquid in publico committente.* & notauit Sanchez d. disputat. 22, num. 6. 7. & 8. Basil. num. 4.*

7. Supradicta tamen doctrina limitatur primo, vt non procedat

in conferente priuato, & singulari, quales sunt canonici de capitulo, & scholares suffragia ferentes in cathedris, & aliis huiusmodi. His enim error communis non prodest. Quia cessat ratio vilitatis publicæ, quæ tenetur in iis, quibus ratione officij competit potestas beneficij conferendi: sic *Garc. 5. p. de benef. cap. 4, num. 314.* vbi plures refert. Sed hæc limitatio nequam probanda est. Nam esto conferens persona priuata sit, & ex speciali delegatione confectur: at conferit nomine ecclesiæ, & in fauorem publicum: publicus enim fauor tenetur in eo quod beneficij collatio firma persistat. Item testis inhabilis, reputatus tamen habilis, si inducatur in testamento, non vitiat dispositionem, sed *§. ad aliquis. instit. de testament. & leg. 1. Cod. eodem. ibi, Testes serui, an liberi fuerint non tractari oportet, cum eo tempore quo testamentum signabatur omnium consensu liberorum loco habiti sunt.* sed testis non est persona publica, sed priuata. Ergo licet conferens persona priuata sit, valebit eius collatio, præcipue cum in ratione conferentis non vt priuatus, sed vt publicus ecclesiæ miniter se gerat: & ita tenet loquens generaliter Thom. Sanch. lib. 3. de matr. disp. 22, n. 16. Basil. lib. 5. cap. 11, n. 11.

8. Secundo limitatur, vt procedat in eo, qui titulum habet à legitimo superiore collatum, esto inualidus sit ob occultum impedimentum: sic Thom. Sanchez *dicta disp. 22, sub num. 49, vbi contrarium reputat improbabile.* Lessius *cap. 29, dub. 8, num. 65, Garcia 5. p. de benef. cap. 4, n. 281. & segg.* & alij innumeri apud ipsos, fundamentum sumitur ex textibus in quibus fundatur hæc potestas: omnes enim indicant hunc titulum esse requisitum. Nam in *leg. Barbarus, vt satis significaret illum seruum à populo Romano habuisse titulum, dicitur, & verum puto nihil eorum reprobat: hoc enim humanius est, cum populus Romanus etiam seruo potuisset decernere hanc potestatem. Idem colligitur ex *textu in cap. infamis. 3. g. 7.* ibi si seruus dum putaretur liber ex delegatione sententiam daret. Concurrit ergo non solum error populi, sed titulus delegationis, vt ius iurisdictionem concedat aliis non habenti.*

9. Hanc limitationem aliqui reprobant prout refert Tiraquel. *post leges commub. gloss. 8. n. 153.* Thom. Sanch. *supra num. 48.* & expresse eam reprobat *Morla in emporio iuris. tit. 11. q. 2. Basil. Legion. lib. 3, de matr. cap. 20, n. 2. & consuet. Genouil. in praxi. cap. 6. v. in annotat.* Moquentur quia præscriptio iurisdictionis acquiritur, *cap. duo simul, de officio ordinar. & ibi Panormit. n. 2. cum coniungat, de prescriptionib. & ibi Gloss. & Panormit. n. 5. & 6.* Sed ad præscriptionem non semper titulus requiritur, sed tempore, & antiquitate obtinetur. Ergo optime poterit obtineri iurisdictionem abique superioris titulo. Secundo consuetudine iurisdictionis comparatur, *cap. cum coniungat, de foro compet. cap. Romana, de officio ordinar. in 6. & cap. Romana, de sentent. excommunicat. eodem lib. Tertio ex sola quasi possessione ius præsentandi, & elegendi obtinetur *cap. querelam, vers. nos igitur, & cap. consuetudinibus, de iure patron.* Quarto, quia eadem fere inconuenientia sequuntur ex eo quod carens titulo legitimi superioris iurisdictionem non habeat stante communi errore, ac sequuntur ex eo, quod illam non habeat, qui habet titulum superioris legitimi, si quidem eodem modo populus decipitur. Sed ne populus detrimentum patiat, ex putatiuo superiore titulum habente, concedit ius potestatem. Ergo etiam debet eam concedere putatiuo superiori carenti titulo. Quintum sumitur ex *Atheni. de rebellion. nouella 44, cap. 1.* vbi instrumenta facta à rebellionis officium amittente ob delictum valida sunt stante communi errore. Item valida sunt instrumenta facta à delegato, licet ipsi notatio deleganti interdicta esset delegatio. Sed cum alicui interdicta est potestas delegandi, delegatio non subsistit, & delegatus non habet titulum à legitimo superiore. Ergo abique hoc titulo dari potest iurisdictionem. Hoc argumentum, quod est Thom. Sanch. collegi Basilius, ita ipse magni facit vt audeat dicere Thom. Sanch. illius vim non perceperisse. Nam cum in supradicta Nouella interdictum sit rebellionis delegare; & ita interdictum, vt omnino priuatus sit potestate delegandi, eius delegatio nullius est momenti, sed de ea idem est iudicium faciendum, ac si intrusus delegaret. Ergo delegatus titulo caret legitimi superioris: si quidem delegans quoad delegationem reputatur ac quidam alius de populo. Deinde carpit Thom. Sanch. in consequentiæ eo quod dixerit *disp. illa 22, n. 51.* superiore delegante, casu quo verè delegare non posset, gesta per delegatum, non obstante communi errore, esse inualide; eo quod deficiat titulus collatus ab habente potestatem, & in n. 52. respondens ad confirmationem, subiuixerit delegatum à rebellionis, cui instrumentorum delegatio interdicta est, habuisse veram auctoritatem, validamque esse delegationem. Sed immerito Basil. doctissimum Sanch. carpit, & inconsequentiæ arguit: debebat enim prius probare, quod ipse supponit ex textu satis constare, ita esse rebellionis interdictam delegationem, vt & potestate delegandi priuatus sit, cum tamen ex textu hæc rigida priuatio non colligatur, sed solum prohibitio. Deinde debet aduertere quod subiungit, disparatem esse rationem notarij, & aliorum iudicum. Nam notarius iurisdictionem non habet, sed testis est iure approbatus, ideo titulus in eo non requiritur, locus in aliis officiis iurisdictionem habentibus.*